

ออกแบบอัตลักษณ์ของแบรนด์และกราฟิกในงานจักสาน ของกลุ่มสานกระติบข้าวไผ่ตะวัน จังหวัดขอนแก่น
BASKETRY DESIGN AND BRAND IDENTITY OF THE PHAI TAWAN WEAVING GROUP IN KHON KAEN,
THAILAND

ภูษิตา ทองสุขมาก

PHUSITA THONGSUKMAK

ศิลปนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชานิตศิลป์ ภาควิชาศิลปะ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีการศึกษา 2565

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ออกแบบอัตลักษณ์ของแบรนด์และกราฟิกในงานจักสาน ของกลุ่มสานกระติบข้าวไผ่ตะวันออก จังหวัดขอนแก่น
BASKETRY DESIGN AND BRAND IDENTITY OF THE PHAI TAWAN WEAVING GROUP IN KHON KAEN,
THAILAND

ศิลปนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต

สาขาวิชานิตศิลป์ ภาควิชาศิลปะ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ปีการศึกษา 2565

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

BASKETRY DESIGN AND BRAND IDENTITY OF THE PHAI TAWAN WEAVING GROUP IN KHON KAEN,
THAILAND

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENT FOR THE
DEGREE OF MASTER OF ARCHITECTURE PROGRAM IN COMMUNICATION ART DESIGN
FACULTY OF ARCHITECTURE KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY
LADKRABANG 2022

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2022

FACULTY OF ARCHITECTURE

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองศิลปนิพนธ์

หัวข้อศิลปนิพนธ์ ออกแบบอัตลักษณ์ของแบรนด์และกราฟิกในงานจักสาน ของกลุ่มสานกระติบข้าว
ไผ่ตะวัน จังหวัดขอนแก่น
BASKETRY DESIGN AND BRAND IDENTITY OF THE PHAI TAWAN WEAVING
GROUP IN KHON KAEN, THAILAND

นักศึกษา นางสาวภูษิตา ทองสุขมาก
รหัสประจำตัว 62020262
หลักสูตร ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชา นิเทศศิลป์
ภาควิชา นิเทศศิลป์
คณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2565
อาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์ อาจารย์ปยุตยาพร ก้อนนาค

อาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์

()
อาจารย์ที่ปรึกษา

วันที่ 5 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2566

หัวข้อศิลปนิพนธ์ ออกแบบอัตลักษณ์ของแบรนด์และกราฟิกในงานจักสาน ของกลุ่มสานกระติบข้าว
ไผ่ตะวัน จังหวัดขอนแก่น
BASKETRY DESIGN AND BRAND IDENTITY OF THE PHAI TAWAN WEAVING
GROUP IN KHON KAEN, THAILAND

นักศึกษา นางสาวภูษิตา ทองสุขมาก
รหัสประจำตัว 62020262
หลักสูตร ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชา นิเทศศิลป์
ภาควิชา นิเทศศิลป์
คณะ สถาปัตยกรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2565
อาจารย์ที่ปรึกษาศิลปนิพนธ์ อาจารย์ปยุตยาพร ก้อนนาค

บทคัดย่อ

กลุ่มสานกระติบข้าวไผ่ตะวัน เป็นกลุ่มจักสานที่ตั้งอยู่ในจังหวัดขอนแก่น โดยงานส่วนใหญ่ที่สานจะเป็นกระติบข้าวเหนียว ปิ่นโต และตะกร้า โดยลายที่ใช้ในการสานเป็นลายที่มีมานานและไม่มีการออกแบบหรือพัฒนาออกมาเป็นลายใหม่

งานจักสานชิ้นเดียวใช้เวลาานหลายวันแต่มูลค่าของเครื่องจักสานที่ออกมานั้นค่อนข้างน้อยถ้าเทียบกับเวลาที่ใช้ในการสานและความสวยงามของงาน รวมถึงภาพลักษณ์งาจักสานมีความเก่าและดูแก่ จึงต้องการยกระดับ เปลี่ยนภาพลักษณ์ของงานสานให้ดูทันสมัย เจาะกลุ่มเป้าหมายได้กว้างขึ้น สร้างอัตลักษณ์ให้กับแบรนด์ และเพิ่มมูลค่าให้กับงานจักสานของชุมชน

โดยการใช้การออกแบบกราฟิกเข้ามาช่วยในการออกแบบลายใหม่ที่เป็นเอกลักษณ์ เล่าเรื่องราวของจังหวัดขอนแก่นผ่านลวดลายการจักสาน นำเครื่องจักสานไปต่อยอด ใช้วัสดุอื่นเข้ามาประกอบเพื่อเพิ่มมูลค่า รวมถึงสร้างอัตลักษณ์ใหม่และวิธีการโปรโมทไปสู่สากลอีกด้วย

กิตติกรรมประกาศ

ศิลปินพจน์ฉบับนี้สำเร็จไปได้ด้วยดีด้วยความกรุณาจากอาจารย์ปณยาพร ก้อนนาค อาจารย์ที่ปรึกษา ได้ให้คำแนะนำ ให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ให้กำลังใจและความเชื่อมั่นในผลงาน อาจารย์สุวิมล ศิลปวิทยาดิลก และอาจารย์ณิณี ทองแท้ ที่สละเวลาส่วนตัวมาให้คำแนะนำข้าพเจ้า รวมทั้งอาจารย์ทุกท่านในสาขาวิชาศิลปะที่ได้ให้คำแนะนำตลอดการทำศิลปินพจน์ชิ้นนี้

ขอขอบคุณครอบครัวของข้าพเจ้าที่ช่วยให้กำลังใจ กำลังทรัพย์ คุณพ่อที่ไปรับไปส่งข้าพเจ้าทั้งที่กรุงเทพ และขอนแก่นมาตลอดการทำงานชิ้นนี้ คุณแม่ที่ช่วยข้าพเจ้าหาร้านอาหารวัสดุต่าง ๆ พี่ชายที่ให้กำลังใจและชื่นชมผลงานของข้าพเจ้า สนับสนุนข้าพเจ้ามาตลอดในทุกๆเรื่อง

ขอขอบคุณกลุ่มจักสานกระติบข้าวไผ่ตะวันตก จังหวัดขอนแก่น ที่ได้ให้ความรู้ สอนข้าพเจ้าทุกขั้นตอนของการจักสานราวกับจับมือทำ ถึงแม้จะมีอุปสรรคด้านการสื่อสารบ้างแต่ก็สามารถทำงานให้สำเร็จลุล่วงได้

ขอขอบคุณพี่ฝัน ผู้ที่ช่วยข้าพเจ้าในการเย็บกระเป๋า ให้คำแนะนำและความรู้ตั้งแต่ข้าพเจ้าเพิ่งเริ่มร่างแบบกระเป๋า โดยไม่รับค่าตอบแทนแม้แต่บาทเดียว

ขอขอบคุณป้าจิม จากห้องเสื้อสว่างจิตร์ ที่แนะนำวิธีการและช่วยข้าพเจ้าในการเย็บปักตราสัญลักษณ์แบรนด์

ขอขอบคุณธาดา ที่อยู่ช่วยงานและให้กำลังใจข้างข้าพเจ้ามาตลอดตั้งแต่เริ่มทำศิลปวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ทั้งที่กรุงเทพและที่ขอนแก่น ที่ช่วยให้กำลังใจ ชื่นชอบ ชื่นชม และเสนอแนะเรื่องต่าง ๆ มาตลอด

ขอขอบคุณชุมชนบ้านเกิดของข้าพเจ้า ที่หล่อหลอมให้ข้าพเจ้าเติบโตมาด้วยความอบอุ่นและมีความตั้งใจจะกลับไปพัฒนาจังหวัดของตนเองจนเกิดขึ้นมาเป็นหัวข้อศิลปินพจน์นี้

ขอขอบคุณโซจู แมวสายวิวของข้าพเจ้า ที่คอยเล่นด้วย คอยเฝ้า นิ่งข้างๆ และคอยเรียดยให้กับข้าพเจ้า

ขอขอบคุณตัวข้าพเจ้าเองที่ตั้งใจทำผลงานชิ้นนี้ออกมาจนสำเร็จตลอดระยะเวลาหลายเดือน ขอขอบคุณในความอดทน อุตสาหะ ใช้ความรู้ความสามารถทั้งหมดที่ได้เรียนรู้มาสี่ปีในก้าวข้ามสิ่งที่เป็นอุปสรรคจนผลงานสำเร็จลุล่วงดังที่ได้ตั้งใจไว้

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญภาพ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของโครงการ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ.....	1
1.3 ขอบเขตของโครงการ.....	1
1.4 แนวทางการบรรลุเป้าหมาย.....	2
1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	2
บทที่ 2 บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	4
2.1 การทำเส้นตอกไม้ไผ่.....	4
2.2 การสาน.....	6
2.3 ขั้นตอนการสานกระติบ.....	7
บทที่ 3 การออกแบบลายสาน.....	9
3.1 การสาน.....	9
3.2 องค์ประกอบของการออกแบบ.....	9
3.3 แนวทางการออกแบบลายสาน.....	10
3.4 แรงบันดาลใจในการออกแบบลายสาน.....	10
3.5 แบบร่างการออกแบบลายสาน.....	13

3.6	สรุปการออกแบบลายสาน.....	17
3.7	กรณีศึกษาแบรนด์กระเป๋าจักสาน.....	18
บทที่ 4	การวิเคราะห์ข้อมูลและแนวทางการออกแบบ.....	24
4.1	แนวทางการออกแบบกระเป๋า.....	24
4.2	แรงบันดาลใจในการออกแบบกระเป๋า.....	24
4.3	แบบร่างการออกแบบกระเป๋า.....	26
4.4	สรุปการออกแบบกระเป๋า.....	28
บทที่ 5	การออกแบบและพัฒนาแบบร่าง.....	31
5.1	แนวทางการออกแบบอัตลักษณ์.....	31
5.2	แรงบันดาลใจการออกแบบอัตลักษณ์.....	31
5.3	แบบร่างการออกแบบตราสัญลักษณ์.....	31
5.4	แบบร่างกราฟิกประกอบ.....	33
5.5	สรุปการออกแบบอัตลักษณ์.....	33
บทที่ 6	ผลงานสำเร็จ.....	35
6.1	ตราสัญลักษณ์.....	35
6.2	กราฟิกประกอบ.....	35
6.3	กระเป๋าจักสาน.....	36
6.4	บรรจุภัณฑ์.....	38
6.5	สื่อประชาสัมพันธ์.....	38
บทที่ 7	บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	40
7.1	บทสรุป.....	40
7.2	ปัญหาและข้อจำกัด.....	40
7.3	ข้อเสนอแนะ.....	41

7.4 ประโยชน์ที่ได้รับ.....	41
บรรณานุกรม.....	42
ประวัติผู้วิจัย.....	44

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่

2.1 ฝั่สีสุก.....	4
2.2 ฝั่สีสุกแ่.....	4
2.3 ตอกป้.....	5
2.4 ตอกตะแคง.....	5
2.5 แม่ลายสาน.....	6
2.6 ลายข้างกระแต.....	7
2.7 ชั้นตอนการสานกระต๊บ.....	8
3.1 ลวดลายที่ใช้ในการออกแบบลาย.....	9
3.2 ลายสอง.....	10
3.3 ไดโนเสาร์ภูเวียงโกซอรัส สิรินธรรنة.....	10
3.4 ลายไหมประจำจังหวัดขอนแก่น “ลายแคนแก่นคูณ”	12
3.5 ลายแคน.....	12
3.6 ลายหมี่ขอ.....	12
3.7 แบบร่างลายไดโนเสาร์ 1.....	13
3.8 แบบร่างลายไดโนเสาร์ 2.....	13
3.9 แบบร่างลายไดโนเสาร์ 3.....	14
3.10 แบบร่างลายไดโนเสาร์ 4.....	14
3.11 แบบร่างลายแคน 1.....	14
3.12 แบบร่างลายแคน 2.....	15
3.13 แบบร่างลายแคน 3.....	15

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.14 แคน.....	16
3.15 ลายหมีโคม.....	16
3.16 แบบร่างลายขอใหม่ 1.....	16
3.17 แบบร่างลายขอใหม่ 2.....	17
3.18 แบบร่างลายไดโนเสาร์ 1.....	17
3.19 แบบร่างลายไดโนเสาร์ 4.....	17
3.20 แบบร่างลายแคน 3.....	18
3.21 แบบร่างลายขอใหม่ 2.....	18
3.22 หน้าโปรไฟล์อินสตาแกรมแบรนด์ Beachdazebag.....	19
3.23 กระเป๋าสานแบรนด์ Beachdazebag 1.....	19
3.24 กระเป๋าสานแบรนด์ Beachdazebag 2.....	19
3.25 หน้าโปรไฟล์อินสตาแกรมแบรนด์ VT Thai.....	20
3.26 กระเป๋าสานแบรนด์ VT Thai 1.....	20
3.27 กระเป๋าสานแบรนด์ VT Thai 2.....	21
3.28 กระเป๋าสานแบรนด์ VT Thai 3.....	21
3.29 หน้าโปรไฟล์อินสตาแกรมแบรนด์ Sarnsard.....	22
3.30 กระเป๋าสานแบรนด์ Sarnsard 1.....	22
3.31 กระเป๋าสานแบรนด์ Sarnsard 2.....	23
4.1 ตึกเก่าในถนนศรีจันทร์.....	24
4.2 บึงแก่นนคร.....	24
4.3 ดอกคูณ.....	25
4.4 กระเป๋าแบรนด์ Loewe.....	25
4.5 กระเป๋าแบรนด์ Prada.....	25

4.6 แบบร่างกระเป๋าสตางค์.....	26
4.7 แบบร่างกระเป๋າใบใหญ่.....	26
4.8 แบบร่างกระเป๋าใส่ขวดน้ำ.....	26
4.9 แบบร่างกระเป๋าสะพาย.....	27
4.10 แบบร่างกระเป๋าใส่โทรศัพท์.....	27
4.11 กระเป๋าสตางค์.....	28
4.12 กระเป๋าใบใหญ่.....	28
4.13 กระเป๋าใส่ขวดน้ำ.....	29
4.14 กระเป๋าสะพาย.....	29
4.15 กระเป๋าใส่โทรศัพท์.....	30
5.1 การสานลายสอง.....	31
5.2 บึงแก่นนคร.....	31
5.3 แบบร่างตราสัญลักษณ์ 1.....	32
5.4 แบบร่างตราสัญลักษณ์ 2.....	32
5.5 แบบร่างตัว K.....	32
5.6 แบบร่างตัว R.....	32
5.7 แบบร่างตราสัญลักษณ์ 3.....	33
5.8 แบบร่างกราฟิกประกอบ 1.....	33
5.9 แบบร่างกราฟิกประกอบ 2.....	34
5.10 ตราสัญลักษณ์.....	34
5.11 กราฟิกประกอบ.....	34
6.1 ตราสัญลักษณ์.....	35
6.2 ลูกกระดาด้านหน้า.....	35

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.3	ดูกระดาษด้านหลัง.....	35
6.4	ป้ายแท็ก.....	36
6.5	ภาพรวมกราฟิก.....	36
6.6	กระเป๋าสตางค์.....	36
6.7	กระเป๋าใบใหญ่.....	37
6.8	กระเป๋าใส่ขวดน้ำ.....	37
6.9	กระเป๋าสะพายและกระเป๋าใส่โทรศัพท์.....	37
6.10	ภาพรวมกระเป๋าทั้งหมด.....	38
6.11	ดูกระดาษและป้ายแท็ก.....	38
6.12	สื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์.....	38
6.13	สื่อประชาสัมพันธ์ออฟไลน์.....	39

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของโครงการ

กลุ่มสานกระติบข้าวไผ่ตะวัน เป็นกลุ่มจักสานที่ตั้งอยู่ในจังหวัดขอนแก่น โดยงานส่วนใหญ่ที่ผลิตได้จะเป็นกระติบข้าวเหนียว ปิ่นโตสาน และตะกร้าสาน

งานจักสานชิ้นเดียวใช้เวลาหลายวัน แต่มูลค่าของเครื่องจักสานที่ออกมานั้นค่อนข้างน้อยถ้าเทียบกับเวลาที่ใช้ในการสานและความสวยงามของงานลายที่ใช้ในการสานก็มีน้อยและใช้ลายเดิมกันมานานเนื่องจากข้อจำกัดของวิธีการจักสาน รวมถึงภาพลักษณ์งานจักสานมีความเก่าและดูแก่ จึงต้องการยกระดับ เปลี่ยนภาพลักษณ์ของงานสานให้ดูทันสมัย เจาะกลุ่มเป้าหมายได้กว้างขึ้น สร้างอัตลักษณ์ให้กับแบรนด์และเพิ่มมูลค่าให้กับงานจักสานของชุมชนโดยการคิดลายการสานขึ้นมาใหม่ ใช้วัสดุอื่นเข้ามาประกอบกับไม้ไผ่

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1.2.1 ศึกษาวิธีการจักสานตั้งแต่การผลิตวัสดุในการสานไปจนถึงวิธีการสร้างลายสานขึ้นมาใหม่
- 1.2.2 สนับสนุนงานศิลปะหัตถกรรมท้องถิ่น จากวัสดุท้องถิ่น โดยคนท้องถิ่นเพื่อให้คนท้องถิ่นได้มีโอกาสในการ สร้างสรรค์ผลงานที่เป็นเอกลักษณ์ใหม่ ๆ ให้กับชุมชน
- 1.2.3 เปลี่ยนภาพลักษณ์ใหม่ให้งานจักสานมีความทันสมัยและเล่าเรื่องราวสื่อสารได้มากขึ้น
- 1.2.4 ยกระดับและเพิ่มมูลค่าให้กับงานจักสานในท้องถิ่นสู่สากล

1.3 ขอบเขตของโครงการ

- 1.3.1 อัตลักษณ์แบรนด์จักสาน
- 1.3.2 ออกแบบลายจักสานใหม่ 3 ลาย
 1. ลายไดโนเสาร์
 2. ลายแคน
 3. ลายขอใหม่
- 1.3.3 กระเป๋าจักสานที่ออกแบบใหม่ จำนวน 5 ชิ้น
 1. กระเป๋าสตางค์
 2. กระเป๋าใบใหญ่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. กระเป๋าใส่ขวดน้ำ
4. กระเป๋าสะพาย
5. กระเป๋าใส่โทรศัพท์

1.3.4 สื่อประชาสัมพันธ์ 3 ประเภท โดยแบ่งเป็น

1. สื่อออนไลน์ ได้แก่
 - 1) ภาพถ่ายโปรโมทสินค้าจักสาน
 - 2) วิดีโอ โปรโมทสินค้าจักสาน
2. สื่อออฟไลน์ ได้แก่ โปสเตอร์

1.3.5 ออกแบบบรรจุภัณฑ์ อาทิเช่น ถุงกระดาษ ป้ายสินค้า

1.4 แนวทางการบรรลุเป้าหมาย

1.4.1 ลงพื้นที่ศึกษางานจักสานและรวบรวมข้อมูล

1. ลงพื้นที่กลุ่มจักสานกระติบไผ่ตะวัน ตำบลยางคำ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น
2. เรียนการสานเบื้องต้นเพื่อนำความรู้ความเข้าใจมาพัฒนาออกแบบลายสาน
3. เรียนรู้ข้อจำกัดของการสาน เช่น จำนวนเส้นตอกที่ต้องใช้ รูปแบบการสาน
4. เรียนรู้การสานในรูปแบบและวิธีต่าง ๆ
5. รวบรวมข้อมูลแบรนด์กระเป๋าจักสานและแบรนด์สินค้าจักสานเพื่อนำมาเทียบเคียง
6. ศึกษาเอกลักษณ์ของจังหวัดขอนแก่นเพื่อนำมาออกแบบ

1.4.2 วิเคราะห์และสรุปข้อมูลเบื้องต้น

1. ตั้งคอนเซ็ปต์หลักของแบรนด์และคอลเล็กชัน
2. ร่างแบบการออกแบบลายสานใหม่และกระเป๋าสาน
3. ศึกษาแบรนด์อื่น ๆ และนำมาหาจุดอ่อนและจุดแข็งของแบรนด์ที่แตกต่างจากแบรนด์อื่น
4. ศึกษากลุ่มเป้าหมาย

1.4.3 การออกแบบและพัฒนา

1. พัฒนาแบบร่างลายสานและกระเป๋าสาน กำหนดขนาดอย่างชัดเจนเพื่อให้ใช้งานได้จริง
2. รวบรวมวัสดุที่จำเป็นในการผลิต
3. ออกแบบและพัฒนาอัตลักษณ์ของแบรนด์

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.5.1 ได้เรียนรู้และสืบสานงานหัตถกรรมท้องถิ่นของชุมชน
- 1.5.2 ได้พัฒนางานหัตถกรรมชุมชนให้มีเอกลักษณ์และสามารถนำไปต่อยอดได้
- 1.5.3 ได้ใช้ความรู้ในการออกแบบกราฟิกเข้ามาใช้กับงานหัตถกรรม

บทที่ 2

บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 เส้นตอกไม้ไผ่และการย้อมสีตอก

2.1.1 ไม้ไผ่ที่ใช้ในการจักสาน

ไม้ไผ่สีสุก จัดเป็นไม้พื้นบ้านที่นิยมปลูกตามหัวไร่ปลายนา เป็นไม้แตกกอเร็ว หน่อไม้สุกมีขนาดปานกลาง ถึงใหญ่ เนื้อหน่อมีสีขาว น้ำหนักประมาณ 3 - 5 กิโลกรัม โคนหน่อใหญ่ แล้วเรียว และแหลมที่ปลายโคนกาบหุ้ม หน่อที่อยู่ด้านในมีสีเหลืองอมขาว ถัดมาจนถึง ปลายกาบที่อยู่ด้านนอกมีสีเขียวเข้ม และมีขนสีน้ำตาลปกคลุม มีขนาดลำต้นประมาณ 8 - 12 เซนติเมตร ลำต้นสูงประมาณ 15 - 20 เมตร โคนต้นเล็กและขยายใหญ่บริเวณ กลางลำต้น แล้วเรียวเล็กลงจนถึงปลายลำต้น ผิวลำต้นแข็งและเรียบ ลำต้นแก่มีสีเขียวเข้ม และแก่เต็มที่จะเปลี่ยน เป็นสีน้ำตาลเข้ม คล้ายเนื้อสุก จากนั้นจะค่อยๆ เปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลอมเหลือง และแก่จนแห้งตายจะเป็นสีเหลือง

ภาพที่ 2.1 ไม้ไผ่สีสุก

ที่มา <https://puechkaset.com/ไม้ไผ่สีสุก/>

ภาพที่ 2.2 ไม้ไผ่สีสุกแก่

ที่มา <https://kaset.today/พันธุ์ไม้ไผ่สีสุก/>

2.1.2 วิธีการทำเส้นตอก (จัก)

จัก เป็นการเตรียมวัสดุที่จะใช้ในการจักสาน โดยนำวัสดุมาทำให้เป็นเส้น เป็นแฉก หรือเป็นริ้วเพื่อความสะดวกในการสาน ลักษณะของการจักจะขึ้นอยู่กับลักษณะของวัสดุแต่ละชนิด ซึ่งจะมีวิธีการเฉพาะที่แตกต่างกันไป เช่น วัสดุที่นำมาจักนั้นเป็นไม้ไผ่ หวาย มักเรียกว่า ตอก และการจักตอกไม้ไผ่โดยทั่วไป จะแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะคือ ลักษณะที่ 1 จักตามแนวไม้ไผ่โดยมีผิวไม้เป็นส่วนแบน เรียกว่า “ตอกปิ่น” ลักษณะที่ 2 จะจักโดยมีผิวไม้เป็นส่วนสันตอกเรียกว่า “ตอกตะแคง” นอกเหนือจากตอกไม้ไผ่สองลักษณะนี้แล้ว อาจจะมีตอกที่จัก เหลาเป็นเส้นกลม ๆ หรือลักษณะอื่น ๆ ตามความต้องการที่จะนาตอกชนิด นั้น ๆ ไปใช้

อย่างไรก็ตาม การจักตอกเป็นงานขั้นแรกที่สำคัญในการทำเครื่องจักสาน เพราะลักษณะของตอกจะต้องประสานกับลวดลายและรูปทรงของเครื่องจักสานด้วย นอกจากนี้การเลือกสรรวัสดุที่ดีก็จะมีผลต่อความคงทนและความประณีตสวยงามของเครื่องจักสานด้วย (อนุชาติ บุรณะพิมพ์ และ มยุรี จิตต์แก้ว. 2547)

ภาพที่ 2.3 ตอกปิ่น

ที่มา <http://forprod.forest.go.th/forprod/ebook/การจักสานผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่/scan0001.pdf>

ภาพที่ 2.4 ตอกตะแคง

ที่มา <http://forprod.forest.go.th/forprod/ebook/การจักสานผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่/scan0001.pdf>

2.2 การสาน

สาน เป็นขั้นตอนถัดจากการจัก ถือว่าเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก เป็นขบวนการทางความคิดสร้างสรรค์และฝีมือของมนุษย์เป็นหลัก ซึ่งมีมาช้านานแล้ว และสืบทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน

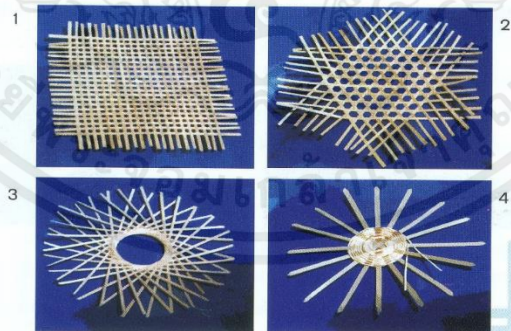
การสานของคนไทยถือได้ว่าเป็นความรู้พื้นบ้านพื้นเมืองสืบทอดกันมาโดยการถ่ายทอดให้กันในครอบครัว โดยมิได้มีการร่ำเรียนกันอย่างจริงจัง และไม่มีการจดบันทึกเป็นตำราแต่อย่างใด ซึ่งรูปทรงและลวดลายบางอย่างยังคงไว้แต่บางอย่างอาจมีการปรับแต่งให้เข้ากับยุคสมัย แต่ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้มักจะเปลี่ยนไปอย่างช้า ๆ ชนิดค่อยเป็นค่อยไป การสานของคนไทยนั้น จะสานด้วยรูปแบบและลวดลายแบบใดขึ้นอยู่กับลักษณะการนำไปใช้และความนิยมของแต่ละท้องถิ่น นอกจากนี้ชื่อเรียกของลวดลายในแต่ละท้องถิ่นก็อาจจะเรียกแตกต่างกันออกไป แม้จะเป็นลายเดียวกันก็ตาม (อนุชาติ บุรณะพิมพ์ และ มยุรี จิตต์แก้ว. 2547)

การสานเครื่องจักสานโดยทั่วไปแล้ว อาจจำแนกออกเป็นลักษณะใหญ่ ๆ ได้ดังนี้

1. การสานด้วยวิธีการสอดขัดกัน
2. การสานด้วยการสอดขัดกันด้วยเส้นทแยง
3. การสานด้วยวิธีขัดเป็นวง

แม่ลายสาน มีอยู่ 4 แม่ลาย

1. ลายขัด
2. ลายชะลอม
3. ลายวงพระจันทร์ (ลายหัวสู่ม)
4. ลายเวียนกันหอย

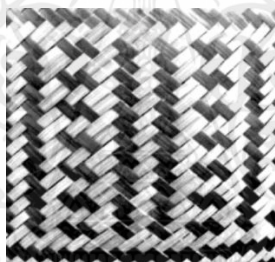
ภาพที่ 2.5 แม่ลายสาน

ที่มา <http://forprod.forest.go.th/forprod/ebook/การจักสานผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่/scan0001.pdf>

2.3 ขั้นตอนการสานกระติบ

เมื่อได้ตอกมาประมาณ 100 - 150 เส้น แล้ว ก็จะเริ่มสานกระติบข้าวได้ บางครั้งผู้สานต้องการเพิ่มลวดลายในการสานกระติบก็จะย้อมสีตอกก่อนก็มี ส่วนใหญ่จะใช้สีผสมลงในกระบอกไม้ไผ่แล้วนำมาย้อมตอกให้เป็นสีส้มตามที่ต้องการ เมื่อลงมือสานมักจะเริ่มต้นสานใช้ตอก 6 เส้น แล้วสานด้วยลายสองโดยทิ้งชายตอกให้เหลือประมาณ 5 เซนติเมตร เมื่อสานได้ยาวจนชายตอกอีกด้านเหลือประมาณ 3 เซนติเมตร ให้นำชายทั้งสองข้างมาประกบกันโดยใช้ลายสอง และเมื่อนามาประกบกันได้แล้วด้วยลายสองก็จะม้วนชายตอกที่ไม่ต้องการอีกทีด้วยการสานลายสองเวียน การสานกระติบให้ประกบซ้อนกันเป็นสองชั้น ก็เพื่อช่วยเก็บความร้อนให้อยู่ได้ชั่วขณะพอที่จะทำให้ได้กินข้าวเหนียวที่ไม่แข็งเกินไป

การขึ้นลายกระติบ ลายกระติบที่นิยมสาน คือ “ลายข้างกระแตสองยืนและสามยืน” การขึ้นลายสองนั้นจะยกตอก 2 เส้นแล้วทิ้ง 2 เส้น และเมื่อขึ้นลายไปได้ประมาณครึ่งหนึ่งของความยาวของตอกแล้ว ก็จะสานต่อด้วยลายสามนอนหรือลายคุบ จากนั้นจึงสานด้วยลายสองยืนอีกครั้งเพื่อความแข็งแรงของกระติบข้าว จากนั้นจึงม้วนเก็บชายตอกด้วยการพับครึ่งเข้าไปข้างในทั้งสองข้างและบีบ เพื่อตกแต่งให้สวยงาม

ภาพที่ 2.6 ลายข้างกระแต

ที่มา <https://shorturl.asia/iQwt2>

ส่วนกันของกระติบข้าวนั้นจะสานเป็นแผ่นแบนสองอันมาประกบกันเข้าแล้วผูกติดกับส่วนตัวกระติบ เรียกขั้นตอนนี้ว่า “อัดตุ้” ซึ่ง มีการเย็บอยู่สองวิธีคือ การเย็บโดยใช้หวายกับเย็บด้วยการใช้ด้ายเย็บ แต่การเย็บด้วยหวายนั้นให้ความสวยงามตามธรรมชาติ และมีความแข็งแรงกว่าการเย็บด้วยด้าย

ภาพที่ 2.7 ขั้นตอนการสานกระติบ

ที่มา <https://district.cdd.go.th/pakkhat/wp-content/uploads/sites/908/2020/06/10.-การสานกระติบข้าว.pdf>

ฝากระดับข้าวนั้นจะสานเช่นเดียวกับตัวระดับเพียงแต่ให้ใหญ่กว่าเพื่อสวมครอบปิดเปิดได้ ระดับข้าวที่สานเสร็จแล้วไม่ควรเก็บไว้ในที่ชื้น เพราะจะทำให้ขึ้นราได้ง่ายและมีมอดเจาะ และควรเก็บไว้ในที่มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก ใช้ด้ายไนลอนสอดเข้าเป็นสายไว้สะพายไปมาได้สะดวก จะได้ระดับข้าวที่สำเร็จเรียบร้อย (สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอปากคาด)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

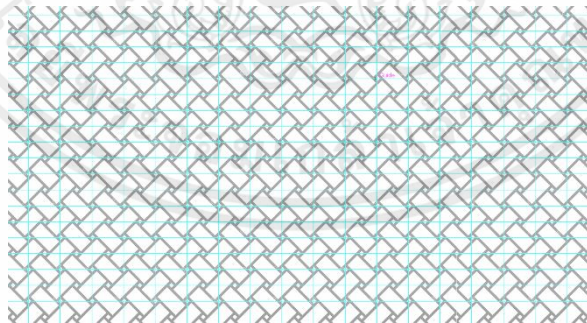
ข้อมูลการออกแบบ

3.1 การจักสาน

การทำเครื่องจักสานในประเทศไทย มีการทำสืบต่อกันมาตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์นักโบราณคดีได้พบหลักฐานสำคัญเกี่ยวกับการทำเครื่องจักสานในยุคหินใหม่ที่บริเวณถ้ำแห่งหนึ่งในเขตอำเภอศรีสวัสดิ์ จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งทำด้วยไม้ไผ่เป็นลายขัดสองเส้นประมาณว่ามีอายุราว 4,000 ปีมาแล้ว การทำเครื่องจักสานยุคแรกมนุษย์จะนำวัตถุดิบจากธรรมชาติเท่าที่จะหาได้ใกล้ตัวมาทำให้เกิดประโยชน์ เช่น การนำไปไม้กั้งไม้ ต้นไม้ประเภทเถา นำมาสานมาขัดเป็นรูปทรงง่าย ๆ เพื่อใช้เป็นภาชนะหรือมาสานขัดกันเป็นแผ่นเพื่อใช้สำหรับปู รองนั่ง รองนอน ก่อนที่จะพัฒนาเป็นเครื่องจักสานที่มีความประณีตในยุคต่อ ๆ มา เครื่องจักสานเป็นงานศิลปหัตถกรรมที่มนุษย์คิดวิธีการต่าง ๆ ขึ้นเพื่อใช้สร้างเครื่องมือเครื่องใช้ในชีวิตประจำวันด้วยวิธีการสอดขัดและสานกันของวัสดุที่เป็นเส้นเป็นริ้ว โดยสร้างรูปทรงของสิ่งที่ประดิษฐ์ขึ้นนั้นตามความประสงค์ในการใช้สอยตามสภาพภูมิศาสตร์ประสานกับขนบธรรมเนียมประเพณีความเชื่อศาสนาและวัสดุในท้องถิ่นนั้น ๆ

3.2 องค์ประกอบของการออกแบบ

3.2.1 ลวดลายที่ใช้ในการออกแบบ ในที่นี้ได้ออกแบบโดยใช้ลายสองเป็นต้นแบบ ต้องมีพื้นที่สำหรับเติมลายที่ออกแบบไว้ลงไปเพื่อให้เห็นภาพลายที่ออกแบบ โดยลายที่ออกแบบต้องคำนึงถึงจำนวนเส้นตอกที่ใช้ช่องว่างระหว่างลายจะต้องไม่ห่างเกินไปจนทำให้การสานจริงออกมามีที่ว่างเยอะเกินไป

ภาพที่ 3.1 ลวดลายที่ใช้ในการออกแบบลาย

ภาพที่ 3.2 ลายสอง

3.2.2 ลายที่นำมาออกแบบจะต้องตัดทอนให้เหลือน้อยที่สุดแต่ยังคงเอกลักษณ์ของลายไว้ให้ดูออกกว่าคืออะไร อาจใช้ลายกราฟิกหรือลายที่เคยมีมาแล้วเข้ามาช่วยในการออกแบบลายใหม่

3.3 แนวทางการออกแบบลายสาน

3.3.1 ออกแบบลายที่เป็นเอกลักษณ์และสื่อถึงจังหวัดขอนแก่น

3.3.2 มีความหมายไปในแนวทางที่ดี

3.3.3 ยึดมาจากคำขวัญประจำจังหวัดขอนแก่นที่ว่า “พระธาตุขามแก่น เสียงแคนดอกคูน ศูนย์รวมผ้าไหม ร่วมใจผูกเสี่ยว เที่ยวขอนแก่นนครใหญ่ ไดโนเสาร์สิรินธรเน่ สุดเท่เหรียญทองมวยโอลิมปิก”

3.4 แรงบันดาลใจในการออกแบบลายสาน

3.4.1 ลายไดโนเสาร์

ได้แรงบันดาลใจมาจากไดโนเสาร์ภูเวียงโกซอรัส สิรินธรเน่ (Phuwiangosaurus sirindhornae , Martin, Buffetaut and Suteethorn, 1994)

ภาพที่ 3.3 ไดโนเสาร์ภูเวียงโกซอรัส สิรินธรเน่
ที่มา <https://www.lib.ru.ac.th/journal2/?p=17524>

ในปี พ.ศ. 2519 นายสุธรรม แยมเนียม จากโครงการสำรวจแร่ยูเรเนียมได้ค้นพบกระดูกขนาดใหญ่ท่อนหนึ่ง ที่อำเภอภูเวียงจังหวัดขอนแก่น ซึ่งได้รับความสนใจจากนักโบราณชีววิทยาชาวฝรั่งเศส จึงได้ทำการตรวจสอบวิจัยในเวลาต่อมา แต่ผลของการวิจัยไม่สามารถระบุได้ว่าเป็นไดโนเสาร์สกุลใด เพียงแต่บอกได้ว่าเป็นไดโนเสาร์ซอโรพอด พวกกินพืช เดิน 4 เท้า คอยาว หางยาว โดยไดโนเสาร์นี้มีความยาวประมาณ 15 เมตร

นับว่าเป็นรายงานการค้นพบไดโนเสาร์เป็นครั้งแรกในประเทศไทย และจากการสำรวจของคณะสำรวจไดโนเสาร์ ไทย – ฝรั่งเศส ได้ขุดพบกระดูกของไดโนเสาร์ซอโรพอดอีกหลายแห่งและมีจำนวนมากพอที่จะทำการศึกษาวินิจฉัยอย่างละเอียด คณะสำรวจ ฯ จึงได้ทำการคัดเลือกนักศึกษาระดับปริญญาเอกจากมหาวิทยาลัยปารีสมาทำการวิจัย ในหัวข้อเรื่อง “ไดโนเสาร์ซอโรพอด ยุคครีเตเชียสตอนต้นของประเทศไทย” โดยมี ดร. อิริค บุกโต และนายวรารุ สุธิธร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา รายงานการวิจัยสำเร็จและได้นำเสนอเมื่อ เดือน พ.ย. 2537 พบว่าซากดึกดำบรรพ์ของไดโนเสาร์ซอโรพอดที่ขุดพบในประเทศไทยเป็นไดโนเสาร์สกุลใหม่ จึงได้กราบบังคมทูลสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ขอพระราชทานพระราชนุญาต อันเชิญพระนามาภิไธย เป็นชื่อไดโนเสาร์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ไม่ทรงขัดข้อง

ฉะนั้นไดโนเสาร์นี้จึงมีชื่อว่า ภูเวียงโกซอรัส สิรินธรเน่, *Phuwiangosaurus Sirindhornae*, Martin, Buffetaut and Suteethorn, 1994 รายงานการวิจัยฉบับนี้ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารวิทยาศาสตร์ของฝรั่งเศส COMPTESRENDUS DE L A CADEMIE DES SCIENCES, T.319, serie II, sohk 1085 – 1092 เมื่อปี ค.ศ. 1994 (ข่าวห้องสมุดกทศ. 14,3 – 4)

3.4.2 ลายแคน

ได้แรงบันดาลใจมาจากลายไหมประจำจังหวัดขอนแก่น “ลายแคนแก่นคูณ” โดยใช้ “ลายแคน” ที่มีความหมายว่า สัญลักษณ์แทนความเจริญและสนุกสนาน เมืองแห่งหมอแคน ความสุขของชาวเมืองขอนแก่น มาพัฒนาต่อเป็นลายใหม่

ภาพที่ 3.4 ลายไหมประจำจังหวัดขอนแก่น “ลายแคนแก่นคูน”
ที่มา <https://old.khonkaenlink.info/home/news/7020.html>

ภาพที่ 3.5 ลายแคน

ที่มา <https://old.khonkaenlink.info/home/news/7020.html>

3.4.3 ลายขอใหม่

ได้แรงบันดาลใจมาจากลายไหมประจำจังหวัดขอนแก่น “ลายแคนแก่นคูน” โดยใช้ “ลายหมี่ขอ” ที่มีความหมายว่า สัญลักษณ์แทนความกินดีอยู่ดี ความอุดมสมบูรณ์ของประชาชนชาวขอนแก่น

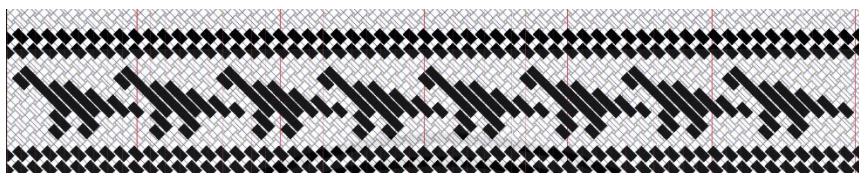
ภาพที่ 3.6 ลายหมี่ขอ

ที่มา <https://old.khonkaenlink.info/home/news/7020.html>

3.5 แบบร่างการออกแบบลายสาน

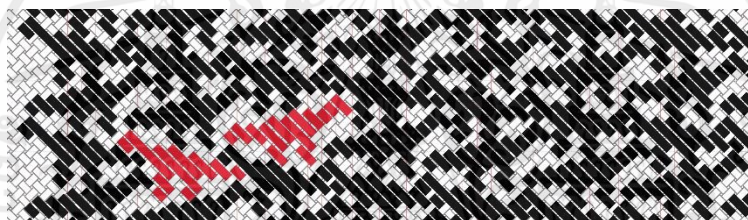
3.5.1 แบบร่างลายไดโนเสาร์

1.แบบร่างแรกออกมาเป็นไดโนเสาร์หันไปทางซ้ายแถวเดียวกัน ด้านบนและด้านล่างมีลายสองคั่น ด้านละ 2 แถว

ภาพที่ 3.7 แบบร่างลายไดโนเสาร์ 1

2. แบบร่างที่ 2 เป็นไดโนเสาร์หันไปทางซ้ายและขวาสลับกัน เพื่อเพิ่มความแน่นของเส้นตอกเมื่อสาน แต่เนื่องจากอยู่ติดกันมากเกินไปทำให้ดูไม่ออกว่าเป็นลายอะไร

ภาพที่ 3.8 แบบร่างลายไดโนเสาร์ 2

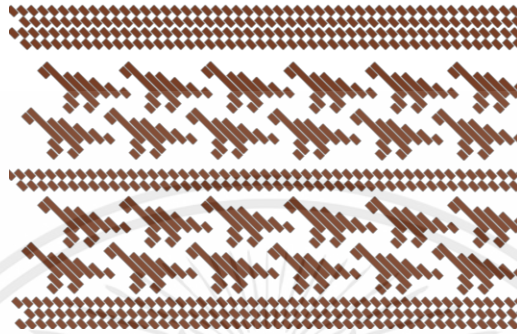
3. แบบร่างที่ 3 เป็นไดโนเสาร์หันไปทางซ้ายและขวาสลับกัน แต่แก้ไขโดยเพิ่มการเว้นช่องว่างระหว่างลายมากขึ้น

ภาพที่ 3.9 แบบร่างลายไดโนเสาร์ 3

4. แบบร่างที่ 4 เป็นไดโนเสาร์หันไปทางซ้าย ด้านล่างมีลายสองคั่น 3 แถว สลับกับลายไดโนเสาร์ 2 แถว ลายสองคั่นตรงกลาง 2 แถว และด้านบนสุดเป็นลายสองไปจนสุด

เนื่องจากกระเป่าใบใหญ่ใช้ดอกเส้นใหญ่กว่าปกติในการสาน หากไม่มีการคั่นระหว่างลายไดโนเสาร์แต่ละแถวอาจทำให้การสานไม่แน่นพอและขยับไปมา จึงต้องออกแบบแบบร่างที่ 4 เป็นตัวเลือกในการทำกระเป่าใบใหญ่

ภาพที่ 3.10 แบบร่างลายไดโนเสาร์ 4

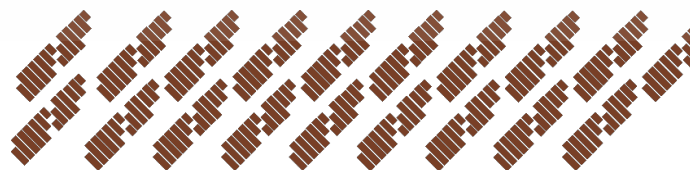
3.5.2 แบบร่างลายแคน

1. แบบร่างแรกได้พัฒนามาจากลายแคนเดิมโดยเพิ่มให้มีลักษณะเฉพาะของแคน เพิ่มความยาวและแถวเส้นตอก แต่มีความชิดกันมากเกินไปทำให้ดูไม่ออกและยังดึงลักษณะของแคนออกมาไม่มากพอ

ภาพที่ 3.11 แบบร่างลายแคน 1

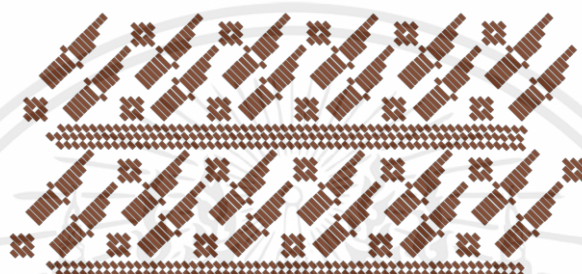
2. แบบร่างที่ 2 ได้แก้ปัญหาโดยเพิ่มระยะห่างของลายและเรียงสลับกันเพื่อทำให้มีช่องว่างระหว่างแถวน้อยลง เพราะลายแคนเป็นลายที่ใช้กับการสานกระเป่าใส่ขวดน้ำ จึงจะสานแบบเป็นแถวยาวขึ้นไป หากแต่ละแถวมีระยะห่างมากเกินไปจะทำให้สานได้ไม่แน่นพอ

ภาพที่ 3.12 แบบร่างลายแคน 2

3. แบบร่างที่ 3 เนื่องจากได้นำลายแคนไปปรึกษาอาจารย์และผู้สอนการจักสาน ได้รับคำแนะนำมาว่ายังดูไม่ออกและดึงลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของแคนมาไม่มากพอ จึงได้ทำการปรับเปลี่ยนลายโดยให้มีลำยาวขึ้นและมีปลายแหลม

ลายแคนเป็นลายที่ใช้กับการสานกระเปาะใส่ขวดน้ำ โดยการสานแบบเป็นแถวยาวขึ้นไป จึงต้องเพิ่มลายสองเข้ามาคั่นตรงกลาง และเพิ่มลายหมี่โคมตรงพื้นที่ว่าง เพื่อเพิ่มความแน่นและแข็งแรง หากสานโดยไม่มีแถวคั่นอาจจะทำให้ไม่ได้ทรงกระบอกแบบที่ต้องการ

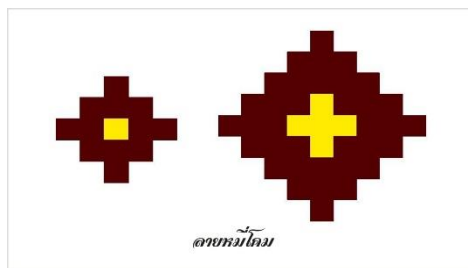

ภาพที่ 3.13 แบบร่างลายแคน 3

ภาพที่ 3.14 แคน

ที่มา <https://krusanti.org/index.php/th/?view=article&id=34:wind-instrument>

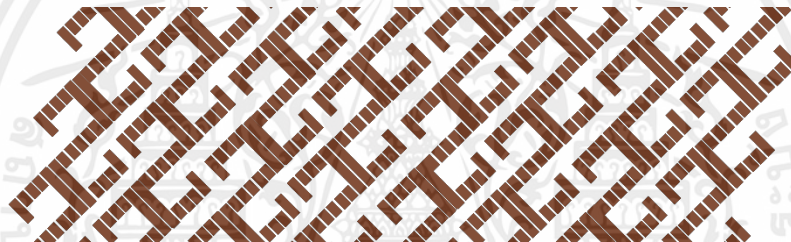

ภาพที่ 3.15 ลายหมี่โคม

ที่มา <https://old.khonkaenlink.info/home/news/7020.html>

3.5.3 แบบร่างลายขอใหม่

1. แบบร่างแรกได้พัฒนามาจากลายขอเดิมโดยขยายลายและนำมาเรียงต่อกันให้สามารถสานต่อกันไปได้เรื่อยๆ

ภาพที่ 3.16 แบบร่างลายขอใหม่ 1

2. แบบร่างที่ 2 แก้ปัญหาจากแบบแรกโดยการจัดเรียงลายใหม่ให้ปลายขอต่อกันและเพิ่มลายสองชั้นระหว่างพื้นที่ว่างเพื่อเพิ่มความแน่นและแข็งแรง

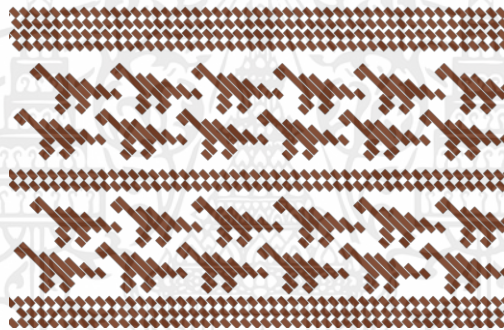
ภาพที่ 3.17 แบบร่างลายขอใหม่ 2

3.6 สรุปรูปการออกแบบลายสาน

3.6.1 สรุปลายไดโนเสาร์ เลือกใช้แบบร่างลายไดโนเสาร์ 3 และแบบร่างลายไดโนเสาร์ 4 ในการสานจริง โดยแบบ ร่างลายไดโนเสาร์ 3 มีการเว้นระยะห่างที่พอดีกับการสาน ไม่ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างลายมากเกินไป และแบบ ร่างลายไดโนเสาร์ 4 เนื่องจากกระเป่าใบใหญ่ใช้ตอกเส้นใหญ่กว่าปกติในการสาน จึงมีการออกแบบแบบร่างลาย ไดโนเสาร์ 4 เพื่อเพิ่มความแน่นสำหรับสานกระเป่าใบใหญ่

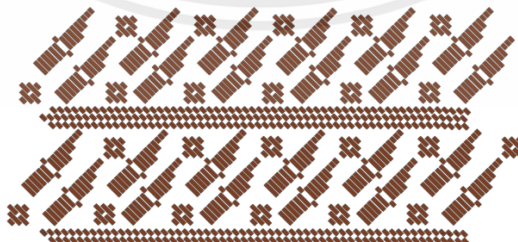

ภาพที่ 3.18 แบบร่างลายไดโนเสาร์ 1

ภาพที่ 3.19 แบบร่างลายไดโนเสาร์ 4

3.6.2 สรุปลายแคน เลือกใช้แบบร่างลายแคน 3 ในการสานจริง โดยแบบร่างลายแคน 3 มีการดึงลักษณะเอกลักษณ์ของแคนคือมีลำที่ยาวและปลายแหลมขึ้นไปออกมาได้ดีที่สุด ใช้ลายหมีโคมเข้ามาคั่นระหว่างช่องว่างของแต่ละแถวทำให้ลายแคนแน่นและสามารถคงตัวเป็นลายกระบอกแบบที่ต้องการได้

ภาพที่ 3.20 แบบร่างลายแคน 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.6.3 สรุปลายขอใหม่ เลือกใช้แบบร่างลายขอใหม่ 2 ในการสานจริง โดยแบบร่างลายขอใหม่ 3 ได้เพิ่มความแน่น และแข็งแรงโดยใช้ลายสองเข้ามาคั่นตรงพื้นที่ว่าง

ภาพที่ 3.21 แบบร่างลายขอใหม่ 2

3.7 กรณีศึกษาแบรนด์กระเป๋าจักสาน

3.7.1 Beachdazebag

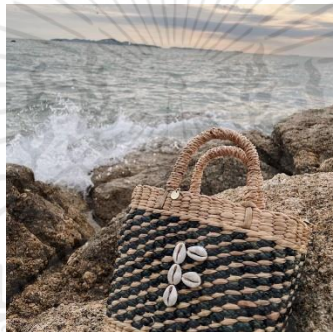
ภาพที่ 3.22 หน้าโปรไฟล์อินสตาแกรมแบรนด์ Beachdazebag

ที่มา <https://instagram.com/beachdazebag?igshid=MTI1ZDU5ODO3Yw==>

ภาพที่ 3.23 กระเป๋าสานแบรนด์ Beachdazebag 1

ที่มา <https://www.instagram.com/p/CUxD4nEPjxv/?igshid=MTI1ZDU5ODQ3Yw==>

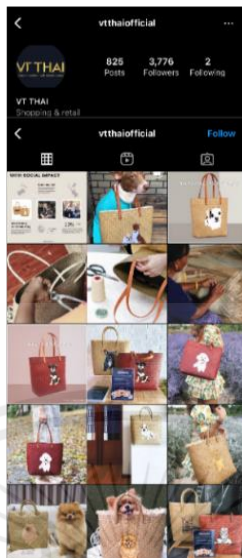

ภาพที่ 3.24 กระเป๋าสานแบรนด์ Beachdazebag 2

ที่มา <https://www.instagram.com/p/CPvbaMqtQUX/?igshid=MTI1ZDU5ODQ3Yw==>

1. เป็นแบรนด์ที่เป็นที่รู้จัก
2. เน้นไปที่กลุ่มเป้าหมายคนที่ชอบการท่องเที่ยว ชอบไปทะเล และชอบการพักผ่อน
3. มีลายและรูปทรงให้เลือกค่อนข้างน้อย
4. เทคนิคที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นการปักด้วยเส้นด้ายและลูกปัด

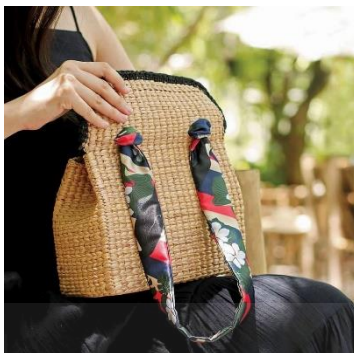
3.7.2 VT Thai

ภาพที่ 3.25 หน้าโปรไฟล์อินสตาแกรมแบรนด์ VT Thai
ที่มา <https://instagram.com/vtthaiofficial?igshid=MTI1ZDU5ODQ3Yw==>

ภาพที่ 3.26 กระเป๋าสานแบรนด์ VT Thai 1
ที่มา <https://www.instagram.com/p/Bwtf2z6lynS/?igshid=MTI1ZDU5ODQ3Yw==>

ภาพที่ 3.27 กระเป๋าสานแบรนด์ VT Thai 2

ที่มา <https://www.instagram.com/p/CCm2towAI--/?igshid=MTI1ZDU5ODQ3Yw==>

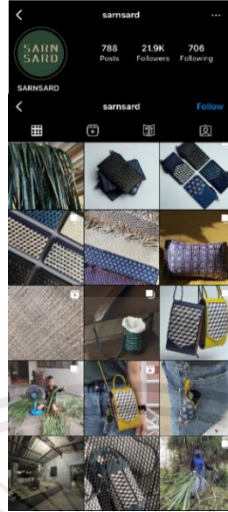

ภาพที่ 3.28 กระเป๋าสานแบรนด์ VT Thai 3

ที่มา <https://www.instagram.com/p/CMobq2srq-w/?igshid=MTI1ZDU5ODQ3Yw==>

1. มีกลุ่มเป้าหมายเป็นวัยทำงาน
2. มีการใช้หนัง ผ้า การพันลวดบนกระเป๋า และการปักลาย ทำให้มีลวดลายหลากหลาย ลูกค้านำสามารถออกแบบลายบนกระเป๋าเองได้
3. มีขนาดและรูปทรงที่หลากหลาย

3.7.3 Sarnsard

ภาพที่ 3.29 หน้าโปรไฟล์อินสตาแกรมแบรนด์ Sarnsard
ที่มา <https://instagram.com/sarnsard?igshid=MTI1ZDU5ODQ3Yw==>

ภาพที่ 3.30 กระเป๋าสานแบรนด์ Sarnsard 1
ที่มา <https://www.instagram.com/p/CoEtVUGLNdq/?igshid=MTI1ZDU5ODQ3Yw==>

ภาพที่ 3.31 กระเป๋าสานแบรนด์ Sarnsard 2
ที่มา https://www.instagram.com/p/Cm_en2PvPo-/?igshid=MTI1ZDU5ODQ3Yw==

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. กลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มคนรุ่นใหม่
2. มีลายการสานที่เป็นเอกลักษณ์ของแบรนด์
3. ขนาดและรูปทรงหลากหลาย
4. มีการย้อมสีหลากหลายและดูทันสมัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

การวิเคราะห์และแนวทางการออกแบบ

4.1 แนวทางการออกแบบกระเป่า

4.1.1 ออกแบบด้วยคอนกรีต “Old but new” โดยเล่าเรื่องของขอนแก่นผ่านย่าน “ถนนศรีจันทร์” ย่านเมืองเก่าแต่ยังเก่าถนนที่เต็มไปด้วยเรื่องราว ลากยาวมาตั้งแต่ประตูเมืองขอนแก่นจนถึงในตัวเมือง ล้อมรอบด้วยร้านค้าเก่าแก่ รูปปั้นไดโนเสาร์ และต้นดอกคูณ ถนนแห่งนี้ยังมีชื่อเรียกอีกชื่อว่า “ถนนข้าวเหนียว”

ภาพที่ 4.1 ตึกเก่าในถนนศรีจันทร์

ที่มา <https://adaymagazine.com/sri-chan-khon-kaen/>

4.1.2 ออกแบบโดยใช้วัสดุที่ดี มีความทนทาน คำนึงถึงการใช้งานระยะยาว และเหมาะสมกับราคา

4.1.3 ความทันสมัย มีความโดดเด่น สามารถเข้ากับการแต่งกายได้ง่าย

4.2 แรงบันดาลใจในการออกแบบกระเป่า

4.2.1 ใช้สีที่สื่อถึงเอกลักษณ์ของจังหวัดขอนแก่น โดยได้แรงบันดาลใจจาก “บึงแก่นนคร” ซึ่งตั้งอยู่ใจกลางเมือง ขอนแก่น ล้อมรอบไปด้วยต้นดอกคูณที่เป็นดอกไม้ประจำจังหวัดขอนแก่น จึงได้นำสีเหลืองของดอกคูณและสีน้ำตาลของลำต้นมาใช้ในการออกแบบ

ภาพที่ 4.2 บึงแก่นนคร

ที่มา พาเที่ยวไทย.com/พาเที่ยว-บึงแก่นนคร-ขอนแก่น/

ภาพที่ 4.3 ดอกคูณ

ที่มา <https://sunsunnga.wordpress.com/ลักษณะของต้นราชพฤกษ์/>

4.2.2 ได้รับแรงบันดาลใจจากคอลเล็กชันของแบรนด์กระเป๋าหลาย ๆ แบรนด์ที่เคยผลิตมาก่อน โดยนำงานจักสานมาใช้กับวัสดุใหม่คือหนัง ช่วยให้ดูใหม่และเป็นสากลมากขึ้น

ภาพที่ 4.4 กระเป๋าแบรนด์ Loewe

ที่มา <https://www.loewe.com/int/en/women/bags/baskets/small-basket-bag-in-palm-leaf-and-calfskin/327.02NS93-5546.html>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

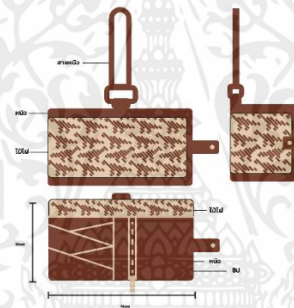

ภาพที่ 4.5 กระเป๋าแบรนด์ Prada

ที่มา <https://www.fashionphile.com/p/prada-wicker-canvas-shoulder-bag-black-583925>

4.3 แบบร่างการออกแบบกระเป๋า

4.3.1 แบบร่างกระเป๋าสตางค์

ภาพที่ 4.6 แบบร่างกระเป๋าสตางค์

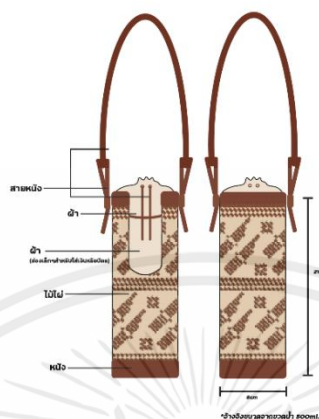
4.3.2 แบบร่างกระเป๋าใบใหญ่

ภาพที่ 4.7 แบบร่างกระเป๋าใบใหญ่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.3.3 แบบร่างกระเป๋าใส่ขวดน้ำ

ภาพที่ 4.8 แบบร่างกระเป๋าใส่ขวดน้ำ

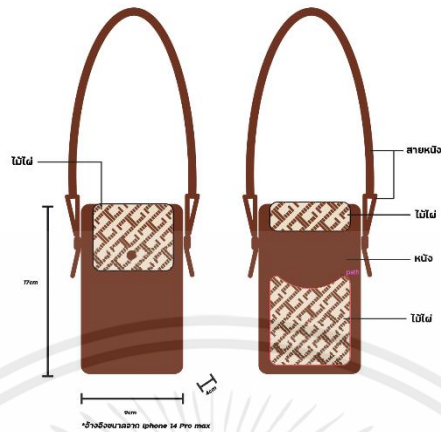
4.3.4 แบบร่างกระเป๋าสะพาย

ภาพที่ 4.9 แบบร่างกระเป๋าสะพาย

4.3.5 แบบร่างกระเป๋าใส่โทรศัพท์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.10 แบบร่างกระเป๋าใส่โทรศัพท์

4.4 สรุปการออกแบบกระเป๋า

4.4.1 กระเป๋าสตางค์ เลือกใช้ตามแบบร่างเดิม

ภาพที่ 4.11 กระเป๋าสตางค์

4.4.2 กระเป๋าใบใหญ่ ปรับเปลี่ยนวิธีปิดกระเป๋าเป็นสายเชือกแบบดิงรูตสองด้าน รวมทั้งเก็บขอบล่างและขอบบน กระเป๋าโดยการใช้หนังเพื่อความเรียบร้อยและสวยงาม

ภาพที่ 4.12 กระเป๋าใบใหญ่

4.4.3 กระเป๋าใส่ขวดน้ำปรับเปลี่ยนจุดที่เชื่อมกับสายกระเป๋าใช้เป็นห่วงและกระดุมนำส่วนที่เก็บเหรียญและบัตร ออกเนื่องจากมีปัญหาทางด้านการสานและการเย็บ

ภาพที่ 4.13 กระเป๋าใส่ขวดน้ำ

4.4.4 กระเป๋าสะพาย ปรับเปลี่ยนวิธีปิดกระเป๋าเป็นสายเชือกแบบดิงรูตสองด้าน จุดที่เชื่อมกับสายกระเป๋าใช้เป็นห่วงและกระดุม

ภาพที่ 4.14 กระเป๋าสะพาย

4.4.5 กระเป๋าใส่โทรศัพท์ ปรับเปลี่ยนจุดที่เชื่อมกับสายกระเป๋าใช้เป็นห่วงและกระดุม ลดขนาดส่วนที่เก็บบัตร ข้างหลังกระเป๋าจากไม้ไผ่เป็นหนัง เนื่องจากความแข็งแรงและยืดหยุ่นของหนังมีมากกว่า

ภาพที่ 4.15 กระเป๋าใส่โทรศัพท์

บทที่ 5

การออกแบบและพัฒนาแบรนด์

5.1 แนวทางการออกแบบอัตลักษณ์

1. ออกแบบด้วยแนวคิดการออกแบบ “Old but new”

Old คือการใช้แพทเทิร์นจากลายสานมาออกแบบอัตลักษณ์และตราสัญลักษณ์ของแบรนด์

New คือการผสมผสานความใหม่คือการใช้กราฟิกเข้ามาออกแบบจากลวดลายลายสาน

5.2 แรงบันดาลใจการออกแบบอัตลักษณ์

- 5.2.1 การใช้ลายสานมาเป็นลวดลายการออกแบบอัตลักษณ์และตราสัญลักษณ์

ภาพที่ 5.1 การสานลายสอง

- 5.2.2 ใช้สีจากดอกคูนและต้นคูน รวมทั้งบรรยากาศรอบบึงแก่นนคร

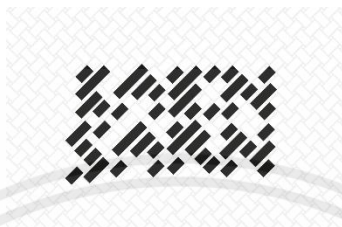

ภาพที่ 5.2 บึงแก่นนคร

ที่มา <https://pantip.com/topic/39812025>

5.3 แบบร่างการออกแบบตราสัญลักษณ์

5.3.1 แบบร่างตราสัญลักษณ์แบบแรกใช้ลายสานมาเป็นลวดลายการออกแบบตราสัญลักษณ์ โดยให้อ่านออกเป็นชื่อแบรนด์

ภาพที่ 5.3 แบบร่างตราสัญลักษณ์ 1

ภาพที่ 5.4 แบบร่างตราสัญลักษณ์ 2

5.3.2 แบบร่างที่ 2 ได้มีการปรับเปลี่ยนตัว K เพื่อให้ดูมีขนาดเท่ากับตัวอักษรอื่น และปรับเปลี่ยนตัว R เพื่อดึงเอกลักษณ์ของตัวอักษรให้ชัดเจนมากขึ้น

ภาพที่ 5.5 แบบร่างตัว K

ภาพที่ 5.6 แบบร่างตัว R

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 5.7 แบบร่างตราสัญลักษณ์ 3

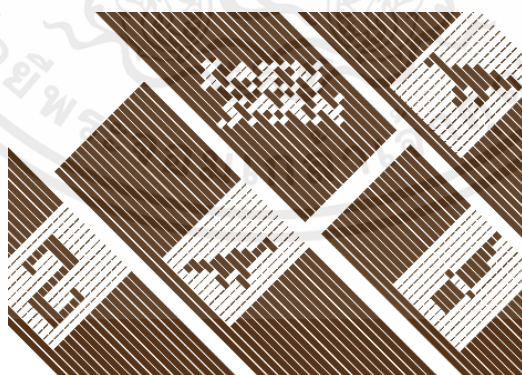
5.4 แบบร่างกราฟิกประกอบ

5.4.1 แบบร่างกราฟิกประกอบแบบแรก ใช้ลายสานที่ออกแบบใหม่โดยการออกแบบในลวดลายลายสาน

ภาพที่ 5.8 แบบร่างกราฟิกประกอบ 1

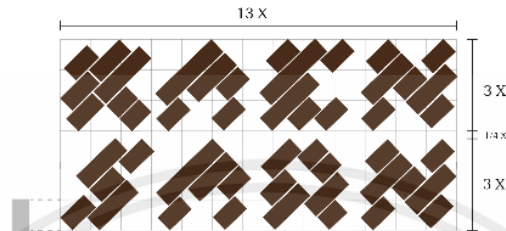
5.4.2 แบบร่างที่ 2 นำเส้นมาเรียงเป็นลายสานใหม่เพื่อแสดงให้เห็นถึงการขึ้นลงของเส้นเมื่อสาน

ภาพที่ 5.9 แบบร่างกราฟิกประกอบ 2

5.5 สรุปการออกแบบอัตลักษณ์

5.5.1 ตราสัญลักษณ์

ภาพที่ 5.10 ตราสัญลักษณ์

5.5.2 กราฟิกประกอบ เลือกแบบร่างกราฟิกประกอบแบบแรก เนื่องจากมีความชัดเจน ดูออกว่าเป็นลายสาน

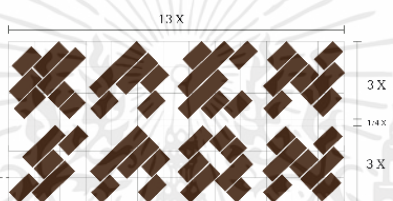
ภาพที่ 5.11 กราฟิกประกอบ

บทที่ 6

ผลงานสำเร็จ

6.1 ตราสัญลักษณ์

โครงสร้างตราสัญลักษณ์ถูกจัดวางในตารางสัดส่วนโครงสร้างที่มีด้านกว้าง 13x ด้านสูง 6¼x โดยกำหนดให้ x มีค่าเท่ากับ ความสูงของสี่เหลี่ยมผืนผ้าหนึ่งชิ้น

ภาพที่ 6.1 ตราสัญลักษณ์

6.2 กราฟิกประกอบ

กราฟิกประกอบและการนำไปใช้กับแบรนด์ โดยใช้กราฟิกในถุงกระดาษและป้ายแท็ก

ภาพที่ 6.2 ถุงกระดาษด้านหน้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 6.3 ถุงกระดาษด้านหลัง

ภาพที่ 6.4 ป้ายแท็ก

ภาพที่ 6.5 ภาพรวมกราฟิก

6.3 กระเป๋าจักสาน

กระเป๋าจักสานทั้ง 5 ใบ สานโดยใช้ลายที่ได้ออกแบบใหม่ทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.3.1 กระเป๋าตุงคัง สานโดยใช้ลายไดโนเสาร์

ภาพที่ 6.6 กระเป๋าตุงคัง

6.3.2 กระเป๋าใบใหญ่ สานโดยใช้ลายไดโนเสาร์

ภาพที่ 6.7 กระเป๋าใบใหญ่

6.3.3 กระเป๋าใส่ขวดน้ำ สานโดยใช้ลายแคน

ภาพที่ 6.8 กระเป๋าใส่ขวดน้ำ

6.3.3 กระเป๋าสะพายและกระเป๋าใส่โทรศัพท์ สานโดยใช้ลายขอใหม่

ภาพที่ 6.9 กระเป๋าสะพายและกระเป๋าใส่โทรศัพท์

ภาพที่ 6.10 ภาพรวมกระเป๋าทั้งหมด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6.4 บรรจุกัณฑ์

ภาพที่ 6.11 ถุงกระดาษและป้ายแท็ก

6.5 สื่อประชาสัมพันธ์

ภาพที่ 6.12 สื่อประชาสัมพันธ์ออนไลน์

6.13 สื่อประชาสัมพันธ์ออฟไลน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 7

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

7.1 บทสรุป

การออกแบบอัตลักษณ์แบรนด์และออกแบบกราฟิกในงานจักสาน สำเร็จลุล่วงและบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ สามารถต่อยอดจากกระติบข้าวและเครื่องจักสานธรรมดาออกมาเป็นกระเป๋าโดยใช้วัสดุอื่นเข้ามาประกอบ ทำให้มีภาพลักษณ์ใหม่ที่ทันสมัย เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้มากมายหลากหลาย รวมถึงการออกแบบลายสานขึ้นมาใหม่โดยได้รับแรงบันดาลใจจากเอกลักษณ์ของจังหวัดขอนแก่นทำให้เกิดการต่อยอดและสร้างลายใหม่ ๆ อีกต่อไปได้ในอนาคต

7.2 ปัญหาและข้อจำกัด

7.2.1 ปัญหาด้านการออกแบบ การจักสานเป็นเรื่องที่เข้าใจยาก มีความละเอียดอ่อนและไม่มีใครบอกวิธีการสร้างลายใหม่ขึ้นมา จึงต้องเดินทางไปเรียนการจักสานกระติบที่กลุ่มสานกระติบข้าวไผ่ตะวันตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จสิ้น ซึ่งทำให้เข้าใจวิธีการสานและข้อจำกัดต่าง ๆ ของการออกแบบลาย เช่น จำนวนเส้นตอกที่ต้องใช้ในการสานให้มาบรรจบกันเป็นลายสานที่สามารถต่อกันได้พอดีแบบไม่ต้องตัดขาดลายนั้น ขนาดเส้นตอกที่เหมาะสมกับการสานกระเป๋าแต่ละใบ ระยะห่างระหว่างลายที่ออกแบบ ความจำเป็นของการสร้างลายให้มีความซิดกันมากพอที่จะไม่ทำให้เส้นตอกหลวมจนเกิดช่องว่างระหว่างเส้นตอก จนสามารถต่อยอดมาใช้ในการออกแบบลายใหม่ได้

7.2.2 ปัญหาด้านการสาน เมื่อรู้ข้อจำกัดแล้วจึงสามารถออกแบบลายสานใหม่ได้ แต่ลายที่ออกแบบมานั้นมีความยากและซับซ้อนจนต้องใช้เวลาทำความเข้าใจและสอนให้กับกลุ่มไผ่ตะวัน ซึ่งสุดท้ายแล้วต้องสานเองทั้งหมด เพราะใช้ระยะเวลาานมากกว่ากลุ่มไผ่ตะวันจะเข้าใจในแต่ละลาย เนื่องจากปัญหาทางด้านการสื่อสารภาษา จากตอนที่คิดว่าจะให้กลุ่มไผ่ตะวันสานลายใหม่ จึงต้องเรียนรู้การสานเองและให้กลุ่มไผ่ตะวันช่วยมัดปากและช่วยดูเรื่องความแน่น ความเรียบร้อย รวมถึงให้คำแนะนำด้านการเก็บรักษา การตัดเส้นตอกออกมาจากแผ่นเพื่อนำไปเย็บติดกับหนัง และการทากาวเพื่อเคลือบ

7.2.3 ปัญหาด้านการเดินทาง กลุ่มไผ่ตะวันอยู่ที่จังหวัดขอนแก่นจึงต้องเดินทางจากกรุงเทพฯ ไปอยู่จังหวัดขอนแก่นหลายเดือน เมื่อมีธุระหรือคาบเรียนที่จำเป็นต้องเข้าเรียนก็ต้องเดินทางกลับมารุงเทพอีก จึงทำให้มีความไม่สะดวก เสียเวลาและมีค่าใช้จ่ายสำหรับการเดินทาง

7.2.4 เมื่อसानออกมาเสร็จทั้งหมดแล้วนำมาประกอบเย็บเข้ากับหนัง มีปัญหาเรื่องความหนาของหนังที่ใช้ และการประกอบส่วนที่จักสานเข้ากับหนัง จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีการทำและเปลี่ยนการออกแบบแบบร่างที่ร่างไว้ช่วงแรก ผลงานสำเร็จออกมาจึงไม่ได้ตรงกับแบบร่างที่ตั้งใจไว้ตั้งแต่แรก แต่ผลงานโดยรวมออกมาแล้วมีความแข็งแรงทนทานมากขึ้น

7.3 ข้อเสนอแนะ

7.3.1 การจะออกแบบสิ่งใดสิ่งหนึ่งควรศึกษาสิ่งนั้นให้เข้าใจ ชัดเจน รู้ข้อจำกัด ข้อดีข้อเสีย แล้วจึงนำความรู้นั้นมาออกแบบ

7.3.2 การวางแผนอย่างละเอียดเป็นสิ่งสำคัญ ทั้งระยะเวลาที่ใช้ในการทำ ขั้นตอนวิธีการ การเดินทาง การติดต่อ ค่าใช้จ่ายทุกอย่าง เมื่อวางแผนอย่างดีจะทำให้งานประสบความสำเร็จตามเป้าหมายได้

7.3.4 เนื่องจากเป็นงานที่ต้องใช้ความอดทนและความละเอียดมาก จึงต้องตั้งใจทำทุกขั้นตอน บางขั้นที่ทำแล้วผิดพลาดก็ใช้เป็นบทเรียนว่าผิดพลาดอย่างไรและนำมาปรับปรุงในการทำขั้นต่อไป

7.4 ประโยชน์ที่ได้รับ

7.4.1 ได้เรียนรู้วิธีการจักสานกระติบ วิธีการทำและย้อมสีเส้นตอก เรียนรู้วิถีชีวิตชาวอีสาน เรียนรู้แลกเปลี่ยนภาษา และสืบสานงานหัตถกรรมท้องถิ่นต่อไป

7.4.2 ได้นำการออกแบบกราฟิกเข้ามาใช้ในการออกแบบลายจักสานใหม่ ๆ ให้กับชุมชน ช่วยพัฒนาให้ชุมชนได้มีเอกลักษณ์ของลายจักสานที่ไม่เคยมีมาก่อน

7.4.3 รู้จักการวางแผนเป็นขั้นเป็นตอนมากขึ้น สามารถจัดการเวลาได้ดีขึ้น มีสมาธิในการทำงานและใจเย็นมากขึ้น 7.4.4 ความภาคภูมิใจที่ได้กลับมาพัฒนาจังหวัดบ้านเกิด และส่วนที่สำคัญที่สุดเป็นความภูมิใจที่ได้ใช้การออกแบบกราฟิกเข้ามาพัฒนาชุมชนได้อย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- อนุชาติ บุรณะพิมพ์ และ มยุรี จิตต์แก้ว. 2547. การจักสานผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่. [Online]. Available : <http://forprod.forest.go.th/forprod/ebook/การจักสานผลิตภัณฑ์ไม้ไผ่/scan0001.pdf>
- ประทักษ์ คุณทอง. 2565. การศึกษาลวดลายหัตถกรรมเครื่องจักสานพื้นบ้านท้องถิ่น เพื่อเป็นแนวทางในการออกแบบและพัฒนาลวดลายบนเครื่องเรือน กรณีศึกษา กลุ่มหัตถกรรมเครื่องจักสานบ้านหนองขอน อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. [Online]. Available : <https://shorturl.asia/iOwt2>
- สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอปากคาด. 2565. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการสานประติบข้าว. [Online]. Available : <https://shorturl.asia/VXOnv>
- ข้าวห้องสมุดกทธ. 2552. ภูเวียงโกซอรัส สิรินธรเน่ (PHUWIANGOSAURUS SIRINDHORNAE). [Online]. Available : <https://www.lib.ru.ac.th/journal2/?p=17524>
- “แคนแก่นคูน” KAN-KAEN-KOON. 2561. [Online]. Available : <https://old.khonkaenlink.info/home/news/7020.html>
- beachdazebag. 2564. กระเป๋า รุ่น Rhina. [Online]. Available : <https://www.instagram.com/p/CUxD4nEPjxv/?igshid=MTI1ZDU5ODO3Yw==>
- beachdazebag. 2564. กระเป๋าสาน. [Online]. Available : <https://www.instagram.com/p/CPvbaMqtOUX/?igshid=MTI1ZDU5ODO3Yw==>
- vtthaiofficial. 2564. กระเป๋า รุ่น customize. [Online]. Available : <https://www.instagram.com/p/BwtF2z6lynS/?igshid=MTI1ZDU5ODO3Yw==>
- vtthaiofficial. 2564. กระเป๋าสาน. [Online]. Available : <https://www.instagram.com/p/CCm2towAI--/?igshid=MTI1ZDU5ODO3Yw==>
- vtthaiofficial. 2563. Mini Vipha wicker bag. [Online]. Available : <https://www.instagram.com/p/BwtF2z6lynS/?igshid=MTI1ZDU5ODO3Yw==>
- sarnsard. 2566. A Tote mini. [Online]. Available : <https://www.instagram.com/p/CoEtVUGLNdq/?igshid=MTI1ZDU5ODO3Yw==>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหาและต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

sarnsard. 2566. Ni-Neen. [Online]. Available : https://www.instagram.com/p/Cm_en2PvPo-/?igshid=MTI1ZDU5ODO3Yw==

Trawell. 2561. **เดินเล่นที่ศรีจันทร์ ว่าที่ย่านสร้างสรรค์แห่งแรกของขอนแก่น**. [Online]. Available : <https://adaymagazine.com/sri-chan-khon-kaen/>

สันต์ วรรณวิชัยกุล. 2565. **พาเที่ยว บึงแก่นนคร ขอนแก่น**. [Online]. Available : พาเที่ยวไทย.com/พาเที่ยว-บึงแก่นนคร-ขอนแก่น/

นางสาวสุภาพร จันดาเพ็ง. 2566. **ลักษณะของต้นราชพฤกษ์**. [Online]. Available : <https://sunsunnga.wordpress.com/ลักษณะของต้นราชพฤกษ์/>

2566. **Small basket bag in palm leaf and calfskin**. [Online]. Available : <https://www.loewe.com/int/en/women/bags/baskets/small-basket-bag-in-palm-leaf-and-calfskin/327.02NS93-5546.html>

2566. **Wicker Canvas Shoulder Bag Black**. [Online]. Available : <https://www.fashionphile.com/p/prada-wicker-canvas-shoulder-bag-black-583925>

หมอบ๊อบชวนเที่ยว. 2563. **ขอนแก่น ... เมืองแห่งสีส้มดอกไม้ 5 ช่วงเวลา ดอกคูณ ดอกกล้วยพฤกษ์ กล้วยไม้ ช้างกระ พุ่มดอกคอสมอส และดอกทิวลิป**. [Online]. Available : <https://pantip.com/topic/39812025>

